

Departament:	Matèria:	Curs:	Nivell (en cas de grup anivellat o adaptat):
Ciències de la naturalesa	Biologia	1r Batxillerat	Anivellat

Continguts	trimestre			Objectius	Criteris
	1	2	3		
UNITATS					Criteris d'avaluació
<p>1. La composició dels éssers vius.</p> <ul style="list-style-type: none"> . La biologia i els éssers vius. . Els nivells d'organització. . La composició química de la matèria viva. . Els bioelements. . Els principis immediats o biomolècules. . Les sals minerals. . Les dissolucions i les dispersions col.loidals. . Principals tècniques utilitzades en bioquímica. <p>2. Els glúcids.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Característiques dels glúcids. . Els monosacàrids. . Els disacàrids. . Els polisacàrids. . Els glúcids associats a altres tipus de molècules. . Les funcions generals dels glúcids. 	X			<ul style="list-style-type: none"> . Comprendre que la biologia és la ciència que estudia els éssers vius tant a nivell estructural com funcional i saber les característiques fonamentals dels éssers vius. . Conèixer els set nivells d'organització de la matèria. . Conèixer els conceptes químics fonamentals per entendre la composició de la matèria viva. . Identificar els bioelements com els elements químics constituents de la matèria viva. . Conèixer la classificació de les biomolècules o principis immediats. . Reconèixer la importància de l'aigua per als éssers vius i les seves característiques o propietats, per interpretar les funcions que duu a terme en els processos biològics. . Saber les formes en què es troben les sals minerals en els éssers vius i algunes de les funcions que duen a terme. . Distingir entre dissolucions i dispersions col.loidals i conèixer la importància de la 	<ul style="list-style-type: none"> . Comprendre els processos d'osmosi. . Aplicar el mètode científic en la biologia. . Respectar les normes d'ús de laboratori, el rigor i l'ordre en la realització de qualsevol treball. . Considerar la biologia com una ciència canviant i dinàmica, amb diferents àrees de coneixement. . Entendre el funcionament d'un polaritzador i explicar les diferències entre substàncies dextrogires i levogires. . Conèixer com reaccionen els glúcids amb el reactiu de Fehling. . Conèixer els glúcids d'interès biològic i alimentari i valorar-ne la utilització. . Saber explicar l'emulsió dels lípids quan es barregen amb sabó i aigua. . Ser capaç de comprendre el procés de fabricació de sabó artesà. . Ser capaç d'explicar la funció d'alguns lípids sobre l'organisme humà, com ara el colesterol, la vitamina D i les hormones esteroides. . Saber valorar la presència i la qualitat adequada de lípids en una dieta

<p>3. Els lípids.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Els àcids grassos. . Els lípids amb àcids grassos o saponificables. . Els lípids sense àcids grassos o insaponificables. . Les funcions dels lípids. 	X		<p>regualció del pH en els medis intra i extracel.lulars.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Ser capaç d'aplicar el mètode científic a problemes relacionats amb la biologia. . Descriure les característiques químiques i les propietats dels glúcids que configuren l'estructura cel.lular per interpretar la funció que duen a terme els processos biològics. . Conèixer la classificació dels glúcids. . Comprendre el concepte de monosacàrid. . Conèixer els conceptes de carboni asimètric i carboni anomèric i saber-los representar. 	<p>equilibrada.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Saber identificar proves de detecció de la presència de lípids en la matèria viva. . Donar importància a la presència de lípids en una dieta equilibrada i ser conscients de les diferents funcions que duen a terme en l'organisme. . Saber explicar el procés de la digestió de les proteïnes per l'enzim pepsina. . Ser capaç de conèixer algunes proves per identificar la presència de proteïnes en els aliments, amb els diferents mètodes d'anàlisi, aplicant l'adequat a cada pas.
<p>4. Les proteïnes.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Composició de les proteïnes: els aminoàcids. . L'enllaç peptídic. . L'estructura de les proteïnes. . Les propietats de les proteïnes. . La classificació de les proteïnes. . Les funcions de les proteïnes. 	X		<ul style="list-style-type: none"> . Entendre el concepte d'isòmers espacials o estereoisòmers i saber-los representar. . Saber les fórmules lineal i cíclica d'algunes pentoses i hexoses. . Fer al laboratori algunes de les proves característiques de la identificació de glúcids. . Entendre l'enllaç 0-glicosídic i saber diferenciar entre els tipus monocarbonílic i dicarbonílic. . Relacionar els tipus d'enllaç 0-glicosídic amb el caràcter reductor o no reductor de la molècula. 	<ul style="list-style-type: none"> . Saber valorar la importància de les proteïnes en l'alimentació, i conèixer les necessitats diàries, segons l'edat i l'estat fisiològic de l'individu. . Saber que les propietats i les funcions de les proteïnes depenen de la seva configuració a l'espai i que aquesta depèn de la seqüència dels aminoàcids, que, a la vegada, està determinada per la informació genètica. . Saber donar importància al fet que les funcions de les proteïnes es poden alterar quan varien les condicions del medi, per quedar afectades les seves propietats.
<p>5. Els àcids nucleics.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Composició dels àcids nucleics. . L'àcid desoxiribonucleic. . Els tipus de DNA. . L'àcid ribonucleic. . Les funcions dels àcids ribonucleics. 	X	<ul style="list-style-type: none"> . Conèixer les característiques generals dels lípids i saber quins són els bioelements que els constitueixen. . Distingir els diferents tipus de lípids i els criteris de classificació. 	<ul style="list-style-type: none"> . Entendre els experiments de Hersey i Chase, que van demostrar que el DNA era portador de la informació genètica. . Conèixer algunes tècniques d'extracció de DNA i fer-ne l'observació. . Saber interpretar dades experimentals basades en l'anàlisi de la quantitat i dels tipus de nucleòtids. . Valorar la importància de les molècules de DNA i RNA en la transmissió de la 	

<p>6. La cèl·lula, unitat d'estructura i funció.</p> <ul style="list-style-type: none"> . El descobriment de la cèl·lula. . Forma i mida de les cèl·lules. . L'estructura de les cèl·lules. . Els mètodes d'estudi de les cèl·lules. 	X	<ul style="list-style-type: none"> . Conèixer l'estructura bàsica dels àcids grassos: saturats i insaturats. . Estudiar les propietats físiques dels àcids grassos: solubilitat i punt de fusió, i les seves causes. . Estudiar les propietats químiques dels àcids grassos: esterificació i saponificació. . Identificar els diferents tipus de lípids saponificables: simples i complexos. . Conèixer els diferents tipus de lípids simples, les molècules que els constitueixen, les propietats, la localització en els éssers vius i la funció que tenen. 	<p>informació genètica.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Tenir clara la importància de la composició i estructura dels àcids nucleics per a la funció que duen a terme. . Adonar-se de que els àcids nucleics són unes molècules universals en els éssers vius. . Tenir clara la relació entre les cromosomes i el DNA del nucli, i el concepte d'empaquetament. . Interpretar tallals en microscopia òptica.
<p>7. Membranes cel·lulars i orgànuls no delimitats per membranes.</p> <ul style="list-style-type: none"> . La membrana plasmàtica. . Les membranes de secreció. . El citoplasma . El centrosoma. . Els cilis i els flagels. <p>Els ribosomes.</p>	X	<ul style="list-style-type: none"> . Identificar els diferents tipus de lípids complexos, les molècules que els constitueixen, les propietats, la localització en els éssers vius i les funcions biològiques. . Estudiar les funcions biològiques generals dels lípids. . Conèixer les característiques generals de les p 	<ul style="list-style-type: none"> . Conèixer les tècniques de preparació de mostres per a l'observació al microscopi òptic i al microscopi electrònic. . Fer observacions de diferents cèl·lules i organismes (eucariotes i procariotes) amb tècniques de microscòpia, descriure'n la forma i observar-ne algunes estructures. . Calcular la mida de diferents estructures cel·lulars a partir d'escales o augments. . Prendre consciència de la importància dels avenços tecnològics en el desenvolupament de la biologia i de la ciència en general.
<p>8. Orgànuls cel·lulars delimitats per membranes.</p> <ul style="list-style-type: none"> . El reticle endoplasmàtic. . L'aparell de Golgi. . Els lisosomes. . Els vacúols. . peroxisomes i els glioxisomes. . Els mitocondris. . Els cloroplasts. . EL nucli cel·lular. 	X	<ul style="list-style-type: none"> . roteïnes i els bioelements que les constitueixen. . Estudiar els monòmers bàsics que formen les proteïnes: l'estructura general, les propietats físiques i químiques, i els criteris de classificació i la nomenclatura. . Estudiar l'enllaç peptídic: grups químics que hi intervenen, ordre del procés, configuració espacial i molècules que s'originen segons el nombre d'aminoàcids que 	<ul style="list-style-type: none"> . Comprendre el concepte de cèl·lula com a unitat estructural i funcional dels éssers vius. . Saber treballar en càlculs que permetin treballar les dimensions reals i aparents, i les diferents unitats de mesura. . Saber contextualitzar els aprenentatges i utilitzar les noves tecnologies. . Saber la importància de la lluminositat i del poder de resolució en l'ús del microscopi òptic. . Interpretar gràfics i dades sobre el mecanisme del transport passiu a través de la membrana.

<p>9. La reproducció i relació de la cèl·lula eucariota. Tipus de divisió cel·lular. . La divisió generadora de cèl·lules amb el mateix nombre de cromosomes. . La divisió generadora de cèl·lules amb la meitat de cromosomes. . La funció de relació cel·lular.</p> <p>10. La duplicació del DNA i la biosíntesi de proteïnes. La duplicació del DNA. . El sentit de creixement dels nous filaments. . El mecanisme de la duplicació del DNA. . La teoria "un gen-un enzim". . L'expressió del missatge genètic. . La clau genètica. . La traducció o biosíntesi de les proteïnes. . La regulació de l'expressió gènica.</p>		<p>X</p> <p>s'uneixen. . Conèixer les característiques generals dels àcids nucleics i els bioelements que els constitueixen. . Identificar els monòmers bàsics que formen els àcids nucleics, les molècules que els constitueixen, quins enllaços presenten i els tipus que n'hi ha. . Estudiar el DNA: tipus de nucleòtids que pot presentar, com s'enllacen i quin és el sentit de creixement. . Conèixer les diferents estructures i nivells d'empaquetament del DNA, segons la seva complexitat: estructura primària, estructura secundària, estructura terciària i els diferents nivells d'empaquetament. . Distingir els diferents tipus de DNA, la localització i la funció que fan els éssers vius. . Estudiar l'RNA: diferents tipus de nucleòtids que pot presentar, els diferents tipus que n'hi ha, la localització i les funcions en els éssers vius. . Interpretar la cèl·lula com a unitat estructural, funcional i genètica dels organismes. . Conèixer i diferenciar els diferents models d'organització cel·lular i la complexitat de les funcions generals. . Enunciar i aplicar correctament la teoria cel·lular. . Identificar estructures cel·lulars en preparacions microscòpiques i</p> <p>X</p>	<p>. Interpretar dades d'una taula per conèixer les diferències entre la membrana de diferents orgànuls i cèl·lules. . Descriure diversos sistemes de transport a través de la membrana cel·lular. . Valorar l'aplicació en medicina de la investigació sobre el transport a través de les membranes, com és el cas de l'impuls nerviós. . Valorar la universalitat de la membrana i el paper que té en l'origen de la cèl·lula, en delimitar i separar el medi intern del medi extern. . Identificar orgànuls cel·lulars a partir de micrografies. . Fer observacions biològiques sistemàtiques, qualitatives i quantitatives, i treure'n conclusions. . Elaborar preparacions microscòpiques i fer observacions d'orgànuls al microscopi òptic. . Comprendre la importància de la investigació en citologia i les múltiples aplicacions que té. . Ser capaç de diferenciar l'estructura procariota de l'eucariota, i, en aquest segon cas, si es tracta d'una cèl·lula vegetal o animal. . Ser capaç de reconèixer els diferents orgànuls i identificar-ne les funcions. Comparar la mitosi i la meiosi per comprendre les similituds i les diferències dels dos processos. . Reconèixer la importància biològica de la reproducció sexual. . Saber la importància biològica d'un cromosoma.</p>
--	--	--	--

		<p>microfotografies.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Construir una imatge coherent del món microscopi. . Fer observacions biològiques sistemàtiques, qualitatives i quantitatives, i treure'n conclusions. . Descriure els diferents components estructurals i ultraestructurals de la cèl·lula eucariota, tot explicant-ne la funció. . Analitzar els mecanismes d'intercanvi de matèria i energia entre els organismes i l'entorn. . Deducir les propietats dels embolcalls cel·lulars i de la membrana cel·lular a partir de la seva composició química. . Identificar estructures cel·lulars en preparacions microscòpiques i microfotografies. . Reconèixer l'estructura bàsica i universal de la cèl·lula en els diferents tipus de cèl·lules existents. . Descriure els diferents components estructurals i ultraestructurals de la cèl·lula amb les funcions corresponents. . Analitzar i relacionar imatges d'elements estructurals cel·lulars obtinguts a partir de diferents mètodes d'observació. . Descriure la naturalesa i la localització del material genètic. <p>Descriure i diferenciar els tipus de divisió cel·lular.</p> <ul style="list-style-type: none"> . Identificar estructures i processos relacionats amb la reproducció cel·lular en preparacions microscòpiques i microfotografies. . Analitzar la funció de la sexualitat i l'intercanvi de material genètic i la seva importància en el procés evolutiu. 	<ul style="list-style-type: none"> . Cal tenir clar el paper de la mitosi en el creixement dels organismes. . Comprendre i diferenciar mitosi i meiosi. . Interpretar els esquemes que il·lustren la composició del DNA i el mecanisme d'expressió dels gens. . Comprendre els experiments que s'han de fer per esbrinar el procés de reproducció del DNA. . Considerar i reconèixer la biologia com a ciència canviant i dinàmica, amb diferents àrees de coneixement. . Desenvolupar una actitud crítica davant la informació obtinguda.
 criteris de qualificació			
<ul style="list-style-type: none"> - La nota de cada avaluació serà el resultat de la mitjana de totes les proves escrites fetes en aquella avaluació. La mitjana serà mínim un 4,5, que podrà arribar al 5 si l'alumne/a ha fet les feines complementàries demanades durant el trimestre, adequadament. - Les avaluacions es donaran per aprovades amb un 5 de mitjana. - La nota final de curs serà la mitjana de les notes cadascuna de les avaluacions sempre i quan superin el 5. - La recuperació de la 1^a i 2ª avaluació es farà al mes següent del lliurament del butlletí de notes de cadascuna de les avaluacions. 			

. Caracteritzar els processos de reproducció asexual i sexual, i els respectius avantatges i inconvenients.

. Explicar el concepte de cicle biològic en relació amb la meiosi a partir d'alguns exemples de cicles animals i vegetals.

. Comprendre la necessitat de la duplicació del DNA, les hipòtesis proposades per explicar aquesta duplicació i l'experiment de Meselson i Stahl.

. Descriure el procés de la síntesi de DNA i la solució proposada a la problemàtica del sentit de creixement dels nous filaments.

. Descriure el mecanisme de la duplicació del DNA en bacteris i en eucariotes.

. Interpretar la teoria "un gen-un enzim".

. Conèixer com es porta a terme l'expressió del missatge genètic.

. Descriure el mecanisme de la transcripció i saber les diferències entre el mecanisme de la transcripció en procariotes i eucariotes.

. Comprendre la clau genètica o relació entre la seqüència de nucleòtids i la seqüència d'aminoàcids.

. Descriure el mecanisme de la traducció o biosíntesi de les proteïnes.

. Conèixer els mecanismes més importants de regulació de l'expressió gènica.

Constarà d'una prova escrita de les unitats que corresponen a l'avaluació.

- En la prova de suficiència de JUNY, els alumnes s'hauran de presentar a l'avaluació suspesa. La mitjana de les tres avaluacions haurà de sortir un 5.
- En la prova de setembre, els alumnes s'hauran de presentar de TOTA la matèria del curs. Nota de superació: 5.

Competències pròpies de la matèria

- **Competència en indagació i experimentació**

Implica la capacitat de portar a terme una investigació en el context de la ciència escolar, tot adquirint les habilitats necessàries, examinar les limitacions de les explicacions científiques; i argumentar la validesa d'explicacions alternatives en relació a les evidències experimentals.

- **Competència en la comprensió de la naturalesa de la ciència**

Desenvolupar una comprensió epistemològica de la naturalesa de la ciència i de la construcció del coneixement científic. Comprendre que la ciència es distingeix d'altres formes de coneixement per l'elaboració de models i per l'ús de mètodes empírics, d'arguments lògics i de l'escepticisme com actitud, per contrastar les hipòtesis i validar els models i teories proposats. Considerar també els processos socials i els contextos que condicionen la manera en què el coneixement científic és obtingut, comunicat, representat i argumentat en la comunitat científica i divulgat a la societat.

- **Competència en la comprensió i capacitat d'actuar sobre el món físic.**

Aplicació i utilització dels conceptes fonamentals, dels models i dels principis de la ciència per prendre decisions informades de com fer ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi, hàbits de vida saludables i un consum racional i responsable i comprendre el paper que la ciència pot tenir en el desenvolupament més equilibrat de les diferents regions del món.

Contribució de la matèria a les competències del batxillerat

La formació de l'alumnat en els continguts de la matèria de biologia contribueix a l'assoliment de les competències generals del batxillerat, establerts en el currículum del Decret 142/2008, del Govern de la Generalitat de Catalunya.

- **Competència comunicativa.**

Aprendre a comunicar ciència és descriure fets i fenòmens, explicar-los i exposar-los, justificar-los i argumentar-los, i definir-los utilitzant diferents tipologies de llenguatge i formes de comunicació, com el matemàtic, el visual, l'accional i donar conclusions amb eficàcia i esperit crític. La biologia ofereix un marc idoni per al debat i la defensa de les pròpies idees en camps com el de l'ètica científica.

- **Competència en recerca**

Saber analitzar situacions complexes, identificar problemes i actuar per a solucionar-los. Utilització dels mètodes i tècniques de les Ciències Biològiques com: la identificació de problemes, la formulació de preguntes i hipòtesis, el disseny i la realització d'experiments, l'anàlisi dels resultats experimentals i el contrast amb els teòrics, i la comunicació dels resultats basant-se en les evidències i les teories.

- **Competència en gestió i el tractament de la informació**

Capacitat d'analitzar i sintetitzar informació científica obtinguda a partir de diferents fonts i formats.

- **Competència digital**

Assegurar la capacitació tècnica sobre el funcionament de programes i eines digitals, així com alguns programes de simulació de fenòmens i processos.

- **Competències personal i interpersonal**

Capacitat de gestió i organització del temps personal, amb autonomia, creativitat i iniciativa d'acord als seus objectius i principis ètics. El saber treballar en equip de forma cooperativa i garantir unes competències relacionals i unes habilitats socials adequades.

- **Competència en coneixement i interacció amb el món físic.**

Tenir una visió i una possible explicació global dels fenòmens naturals per aplicar-les a situacions reals i quotidianes. Avaluar i opinar reflexivament sobre el paper que la ciència pot tenir en la millora de les condicions de vida de les persones i el desenvolupament més equilibrat de les diferents regions del món.

Material i recursos:

- Llibre de text Santillana, BIOLOGIA 1
- Material MOODLE del Centre.

